
Impactul șocului strategic asupra securității sociale

Drd. Răzvan-Stefan BICHIR (*brsro@yahoo.com*)

Universitatea Națională de Apărare „Carol I”

Prof. univ. dr. Cristian-Octavian STANCIU (*cristianstanciu73@yahoo.com*)

Universitatea Națională de Apărare „Carol I”

Abstract

Schimbarea de paradigmă vehiculată în strategiile militare, economice și sociale este privită, în corespondență cu abordările doctrinale contemporane, ca o consecință a unui șoc strategic aplicat pe un anumit palier organizațional. Originea șocului strategic poate fi atribuită unei diversități de factori, care pot fi corelați, de obicei, avansului tehnologic sau tentativei de impunere a unor principii sau valori fundamentate ideologic. O paralelă între modelul șocului strategic și modelul propagării undelor de șoc fizice poate descrie parametric conceptul de proporționalitate a răspunsului social, cu implicații asupra securității sociale dezirabile în societatea modernă. Societatea modernă este construită și a prosperat în acord cu valorile desprinse din nevoile individuale de asigurare a unui climat de siguranță și securitate socială, care se constituie, în cadrul societății, în liantul dintre bunăstare și progres. Fragilitatea unei societăți este determinată de nivelul dobândit al securității sociale și, în consecință, securitatea reprezintă unul dintre pilonii pe care sunt fondate coeziunea și direcționalitatea socială.

Cuvinte cheie: șoc strategic; undă de șoc; securitate socială; entropie; adaptabilitate socială.

Keywords: strategic shock; shock wave; social security; entropy; social adaptability.

Clasificarea JEL: H55, E7

Introducere

În actuala eră tehnologică, în care globalizarea și accesul pe scară largă la mijloace informatice și de telecomunicare au transformat radical modul de interacțiune socială, societatea pare să fi ajuns la un nivel superior de putere și înțelegere, augmentat de o coeziune profundă în direcția soluționării evenimentelor de interes local, regional, național sau internațional. Cu toate acestea, facilitatea accesului la educație, abundența informațiilor, dinamica și complexitatea organizațiilor statale și internaționale, precum și dinamica și complexitatea evenimentelor care se succed, depășind de cele mai multe

ori arealul local de interes, dau naștere unor vulnerabilități individuale și colective care pot amplifica reacția societății la stări de fapt a căror desfășurare și deznodământ au capacitatea de a forța o schimbare de paradigmă cu reverberații în profunzimea substraturilor sistemului unitar social (Nichols, 2017).

Schimbarea de paradigmă vehiculată în strategiile militare, economice și sociale este privită, în corespondență cu abordările doctrinale contemporane, ca o consecință a unui șoc strategic aplicat pe un anumit palier organizațional. Originea șocului strategic poate fi atribuită unei diversități de factori, care pot fi corelați, de obicei, avansului tehnologic sau tentativei de impunere a unor principii sau valori fundamentate ideologic. În ceea ce privește primul aspect, răspunsul social este analizat din perspectiva modernizării și a evoluției datorate cunoștințelor asumate și aplicate ale experților, cu scopul de a îmbunătăți mediul social, în timp ce șocurile de sorginte ideologică, cu valențe militare, economice, tehnologice, informatice sau biologice, sunt, de regulă, asociate conceptului de terorism, al cărui obiectiv este de a submina securitatea socială și, eventual, de a destabiliza organizațiile sociale vizate (Fukuyama, 2007).

În timp ce siguranța socială materializează un risc scăzut de apariție a evenimentelor vătămătoare accidentale asupra indivizilor sau a bunurilor acestora, conceptul de securitate socială cuantifică probabilitatea de incidență a unor evenimente vătămătoare direcționale, aplicate cu intenție și cu bunăștiință asupra membrilor societății sau a bunurilor acestora. Drept urmare, evaluarea din punct de vedere constitutiv al șocurilor strategice, în raport cu parametrii specifici care determină reverberațiile asupra straturilor sociale, poate conduce într-o primă instanță către descrierea la scară macro a răspunsului social adecvat, cu beneficiul de a permite estimarea unui potențial tipar comportamental în corelare cu amplitudinea șocului strategic aplicat și cu gradul de maturitate și dezvoltare a organizației sociale afectate.

Literature review

Anton (2013) a analizat impactul șocurilor strategice în activitatea instituțiilor, punând accentul pe necesitatea reconsiderării de către acestea a întregii politici a organizației. Bhattacharjee et al (2009) au evidențiat că, în perioadele caracterizate de instabilitate macroeconomică, ca urmare a faptului că multe societăți se confrundă cu dificultăți financiare, riscul de faliment și lichidare crește considerabil. Engelen et al (2024) și-au îndreptat atenția către modul diferit în care reacționează entitățile la șocuri sistemice, considerând că deținerea de tehnologii inovatoare ar putea atenua consecințele unor astfel de șocuri. Freier (2008) a apreciat că este necesară aplicarea unei strategii

prudente în vederea prevenirii apariției unor eventuale șocuri. Fukuyama (2007) a abordat problematica incertitudinii și a simulării scenariilor neprevăzute în contextul crizelor sistemice. Koukakis (2024) a analizat relația cauză-efect dintre amenințările de securitate ale Uniunii Europene și componentele principale ale Strategiilor de Securitate adoptate la UE. Kuester (2018) a menționat că orice strategie elaborată trebuie să fie în concordanță cu realitatea momentului. O temă similară este abordată și de către Sampler (2015). Lane (2013) a studiat relația dintre planificarea corespunzătoare a întregii economii și reacția la șocurile strategice. Nichols (2017) a abordat o serie de aspecte cu privire la efectele utilizării tehnologiei asupra rezultatelor înregistrate la nivelul unei economii naționale. Nielsen (2011) s-a referit la presiunea cu care se confruntă statele în contextul crizelor internaționale. Pashchenko et al au analizat principalele elemente referitoare la prestațiile de securitate socială. Wispelaere et al (2023) au exprimat importanța identificarea posibilelor opțiuni de politică, precum și a avantajelor și dezavantajelor acestora în elaborarea normelor Uniunii Europene în domeniul securității sociale.

Date, rezultate și discuții

• Incertitudine și predictibilitate

Esența șocului strategic este fundamentată prin gradul de predictibilitate a evenimentului declanșator, cuantificat, la rândul său, prin pregătirea și capacitatea unei organizații sociale de a anticipa rezultatele și efectele pe termen scurt, mediu și lung asupra mecanismelor politice, socio-culturale și economice adoptate formal sau informal și care caracterizează organizația la momentul de referință. Evenimentele a căror predictibilitate este redusă din diverse motive, precum șansele diminuate asociate riscului manifestării acestora, incluziunea deficitară a naturii acestora pe lista provocărilor curente în materie de securitate locală, regională și globală, sau o abordare doctrinală rigidă în raport cu experiența desfășurării acțiunilor geo-strategice din ultimele decade, sunt adesea asociate și tratate din perspectiva incertitudinii care anvelopează dinamica relațiilor regionale și internaționale, în spectrul și sub auspiciul complexității dimensionale a acestora.

Adesea, planificarea și alocarea de resurse în vederea contracarării efectelor manifestării unor evenimente percepute ca fiind nefavorabile sunt fundamentate sub egida convenționalului. Conceptul convenționalității este înrădăcinat în lecțiile învățate din evenimentele precedente, al căror tipar este considerat generic pentru elaborarea măsurilor de prevenire a evenimentelor indezirabile ulterioare. Raportarea riguroasă la convențional poate estompa impactul unor evenimente convenționale, desfășurate într-o manieră convențională. Acest lucru apare deoarece mediul convențional este asimilat

mediului ideal, iar problemele de securitate organizațională sunt simplificate prin aplicarea teoriei punctului material. Cu toate acestea, societatea modernă se confruntă cu provocări variate, a căror evoluție și interacțiune excedează profilul clasic al relațiilor sociale întemeiate la nivel statal și global: urmările sociale ale declanșării unei conflagrații pot fi inferioare efectelor generate de atacuri teroriste punctuale, inducerea unor crize financiare, de resurse, biologice sau informaționale, a căror planificare și executare se pot realiza și în lipsa prezenței fizice în teritoriul organismului social advers. Astfel de evenimente direcționale, care au capacitatea de a periclita securitatea socială, sunt parte integrantă a războiului hibrid, a cărui desfășurare depășește granițele organizării sociale convenționale.

Confruntarea dintre convențional și realitate, privită din perspectiva unei amenințări hibride la adresa societății, poate determina repercurșiuni însemnate asupra membrilor acesteia, precum și asupra relațiilor funcționale multilaterale consacrate. Caracterul neprevăzut al reverberațiilor, care pot determina o schimbare de paradigmă în spectrul organizațional, este definit prin aplicarea unui șoc sau a unei surprize strategice, pentru care incipiența și evoluția pot fi parcurse în raport cu gradul de predictibilitate a evenimentului motric și cu intensitatea efectelor resimțite la nivelul straturilor organizaționale. În timp ce o surpriză strategică poate reprezenta efectul pe termen scurt și mediu al unui eveniment neconvențional, propagat în elementele convenționale ale societății și a cărei contracarare poate fi realizată prin mijloace convenționale, șocul strategic caracterizează reverberațiile pe termen scurt, mediu și lung, manifestate în straturile convenționale ale societății, a căror ameliorare implică o abordare neconvențională care atrage o schimbare de paradigmă la nivel operativ și organizațional (Freier, 2008).

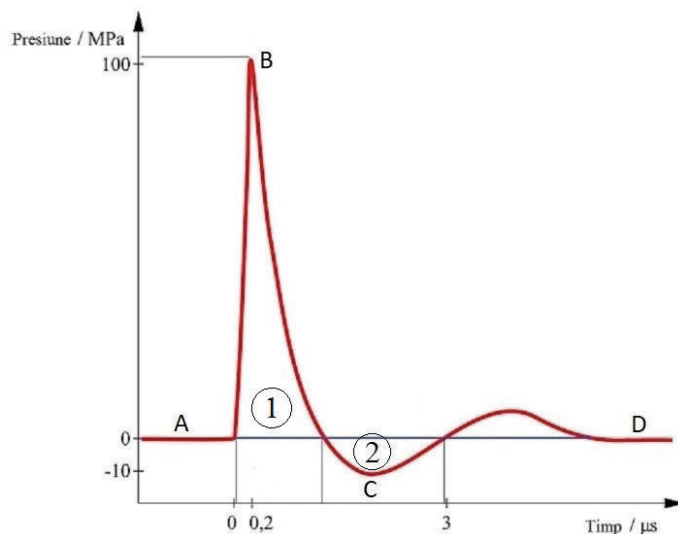
Evoluția șocului strategic este determinată de modul de propagare al undei de șoc generate, materializate divergent asupra componentelor psihologice și instituționale ale societății. Din punct de vedere psihologic, șocul strategic se manifestă în virtutea dificultății abordării conștiincioase, de către membrii societății, a posibilelor consecințe asociate evenimentelor nefavorabile pentru care nu există precedent. Din perspectivă instituțională, probabilitățile de manifestare a unui eveniment nefavorabil neconvențional, deseori considerate infime sau zgomot alb în cadrul proiecțiilor analitice, sunt adesea exploatate politic în corelare cu evenimente convenționale, conducând la premiza adoptării cu întârziere a unor mecanisme instituționale de prevenție și contracarare adecvate. Astfel, șocurile strategice sălășluiesc în spații crepusculare, a căror vizibilitate din straturile convenționale ale componentelor psihologice și instituționale ale societății este profund diminuată (Fukuyama, 2007).

- *Unda de șoc fizică*

Undele de șoc sunt generate în urma detonației unui material energetic, caracterizată de o reacție spontană de oxido-reducere puternic exotermă. Undele de șoc reprezintă expresia propagării în mediul material, cu viteze ce depășesc viteza locală a sunetului, a unei perturbații de stare și a unei transformări cinetice, dirijate în direcția de propagare a undei. Expansiunea undei de șoc, în direcția deplasării frontului acesteia, determină o creștere bruscă a entropiei, ceea ce conduce la un proces puternic ireversibil. Totodată, apare o discontinuitate a valorilor parametrilor de stare a mediului străbătut, precum presiunea, temperatura și densitatea constituenților acestuia. Nu în ultimul rând, transformarea cinetică indusă mediului este o consecință a creșterii vitezei materiale a constituenților prin reacție și prin antrenarea mișcării în direcția de expansiune a undei. Profilul standard al unei unde de șoc în graficul presiunii în raport cu timpul este prezentat în figura 1.

Profilul unei unde de șoc generate în urma detonației unui material energetic

Figura 1

Inițial, mediul se află în stare de echilibru, caracterizată de o presiune ambientală relativă egală cu zero (A). Odată cu propagarea undei de șoc, presiunea manifestă o creștere abruptă, până la atingerea valorii maxime (B). Ulterior, amplitudinea presiunii relative descrește rapid, scade sub pragul de echilibru al mediului și înregistrează valori negative (C). Fenomenele

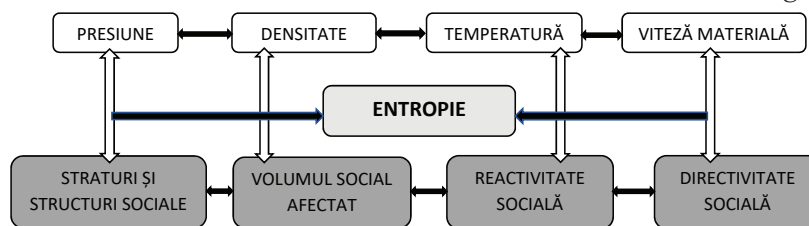
oscilatorii asociate amplitudinii presiunii succed momentul atingerii valorii maxime a acesteia până la un anumit moment când mediul comportă o stare de echilibru (D). Regiunea 1 reprezintă perioada fazei pozitive a undei de șoc, în care presiunea este pozitivă, mediul fiind comprimat sub acțiunea șocului. Regiunea a 2-a reprezintă perioada fazei negative, caracterizată de valori negative ale presiunii, specifică destinderii componentelor mediului străbătut. Perioada de destindere a mediului material este superioară perioadei de compresie a acestuia, cu toate că cele două evenimente se manifestă în intervale de timp de ordinul microsecundelor. Ecuația (1) prezintă proporționalitatea dintre variația presiunii (dp) și densitatea (ρ), viteza de deplasare a frontului perturbației (c), respectiv variația vitezei materiale (du) (Goga și Orban, 1997):

$$dp = \rho \cdot c \cdot du \quad (1)$$

În consecință, magnitudinea vitezei mediului material străbătut de unda de șoc crește odată cu augmentarea presiunii. O schemă de corespondență a parametrilor undei de șoc fizice cu modelul de propagare a reverberațiilor induse în urma aplicării unui șoc strategic este ilustrată în Fig. 2. Paralela dintre unda de șoc fizică și unda propagată în societate în urma absorbției unui șoc strategic poate fi realizată prin corelarea parametrilor care determină evoluția temporală a acestora:

Corespondența parametrilor undei de șoc fizice cu modelul de propagare a șocului strategic

Figura 2

- *presiunea* generată în mediul material, ale cărei amplitudini sunt considerabile în cazul undei de șoc fizice, poate fi asociată componentei instituționale a șocului strategic, fiind asimilată presiunii asupra straturilor și structurilor sociale. Șocul strategic influențează procesul de coordonare instituțională și afectează capacitatea de decizie, cu reverberații în profunzimea straturilor sociale constituite. O amplitudine crescută a presiunii are capacitatea

de a scinda căile și modalitățile convenționale de comunicare, coordonare și decizie, având consecințe directe asupra profilelor organizaționale și operaționale ale societății afectate;

- *densitatea* constituenților mediului material poate fi asociată volumului structurilor din societate afectat de șocul strategic raportat la unitatea de timp. În prima perioadă a evoluției undei de șoc, perioada de compresie, volumul structurilor afectate, fiind dependent de capacitatea acestora de implicare și conștientizare a evenimentelor și a consecințelor acestora, este inferior volumului structurilor care posedă capacitatea de a procesa informații. Pe măsură ce timpul trece, etapa destinderii se manifestă asupra unui volum ridicat al societății printr-o conștientizare colectivă asupra aplicării șocului și a implicațiilor acestuia, dar cu absența unui proces coerent și uniform de înțelegere;

- *temperatura* este reprezentată de gradul de vibrație și de amplitudinea mișcării atomilor în jurul pozițiilor acestora de echilibru și este invers proporțională cu nivelul de stabilitate atomică a materiei. Asociată componentei psihologice a șocului strategic, temperatura poate fi corelată cu reactivitatea societății la șoc și cu modul în care aceasta este în măsură să își păstreze stabilitatea organizațională și structurală într-o anumită perioadă de timp;

- *viteza materială*, asociată atât componentei instituționale, cât și celei psihologice a șocului strategic, poate fi corelată cu direcția și magnitudinea deplasării societății după momentul aplicării șocului, în concordanță cu sensul de propagare a undei induse;

- *entropia* caracterizează echilibrul proceselor termodinamice. În procesele reale, ireversibile, entropia este strict pozitivă. Fiind asociată atât componentei instituționale, cât și celei psihologice a șocului strategic, entropia poate fi asimilată nivelului de reziliență socială, care determină gradul de ireversibilitate a consecințelor manifestării șocului.

• *Aplicarea parametrilor undelor de șoc fizice în analiza evoluției șocurilor strategice*

Aplicarea parametrilor undelor de șoc fizice în analiza evoluției șocurilor strategice cunoscute poate determina capacitatea acestora de a descrie un tipar al reverberațiilor care se manifestă ulterior în societate. Pornind de la ipoteza că fiecare șoc strategic comportă un caracter diferit și este direcționat asupra unor straturi și structuri sociale țintă, consecințele acestuia sunt antrenate asupra unui volum superior al societății, iar corelarea fenomenelor fizice asociate propagării undei de șoc generate în urma detonației unui material energetic cu evenimentele care caracterizează modificările sociale

implicate de reverberațiile șocului strategic poate constitui bazele unui model orientat către societate, a cărui implementare să conducă la o augmentare a rezilienței și la diminuarea implicațiilor pe termen scurt, mediu și lung.

Unul dintre șocurile strategice ale căror reverberații se resimt și în prezent îl reprezintă atacurile teroriste din SUA de la 11 septembrie 2001. Atacurile au fost orientate către turnurile gemene World Trade Center, New York, simbol al structurilor sociale americane și un stindard al puterii convenționale a acestora. Șocul generat în urma acestor evenimente a fost resimțit imediat și a afectat profund societatea americană într-o distribuție temporală a cărei limite sunt în continuare impalpabile.

Presiunea de propagare a șocului, de amplitudine mare, a afectat straturile și structurile sociale și a forțat, în primă instanță, o redistribuire socială raportată la măsurile de securitate a căror noi standarde au fost determinate, precum și o modificare organizațională, cu un nou flux de comunicare, coordonare și decizie, adaptat noii paradigme. Consecințele acesteia au afectat, progresiv, un volum din ce în ce mai mare al societății, ca urmare a măsurilor de protecție socială implementate și ca urmare a răspunsului guvernamental la adresa amenințării identificate și anume războaiele purtate în Orientul mijlociu.

Momentul aplicării șocului strategic a determinat o comprimare a volumului structurilor sociale în ceea ce privește implicarea fizică sau cognitivă asupra naturii, desfășurării și consecințelor evenimentelor. *Densitatea* mediului străbătut a crescut, astfel, în analogie cu modelul de propagare a undei de șoc fizice. Raportat la volumul societății americane care a absorbit în primă instanță șocul, acesta a fost concentrat în straturile decizionale și în populația care au manifestat legături directe cu natura și locația desfășurării evenimentelor. Ulterior, răspunsul asumat de factorii de decizie ai SUA a implicat un volum crescut al societății, prin măsurile suplimentare de control și verificare induse, prin efectul psihologic asociat înțelegerii naturii șocului și prin implicarea structurilor internaționale în conflagrația orientată împotriva terorismului. Reverberațiile șocului au depășit, în scurt timp, granițele SUA și au determinat vibrații de amplitudine importantă în plan global. Distribuția în societate a șocului a cuprins, astfel, un volum din ce în ce mai mare al structurilor sociale, cu diminuarea densității sociale în spectrul de repartizare a consecințelor șocului.

În ceea ce privește dinamica stării de echilibru social, *temperatura* indusă în urma aplicării șocului a determinat o reactivitate crescută în rândul straturilor și structurilor societății, adresând o provocare majoră echilibrului social. Reorganizarea instituțională și răspunsul militar al SUA au reprezentat reacții al căror curs de acțiune a fost direcționat către dezideratul reinstaurării

unei stări de stabilitate, ale cărei solicitări interne și externe care au consecințe asupra echilibrului sistemului au fost augmentate cu noi sarcini care excedează sfera convenționalului.

Direcția de orientare a societății americane după evenimentele teroriste, precum și amplitudinea deplasării au fost determinate de viteza materială indusă în urma aplicării șocului strategic. Totodată, având în vedere faptul că viteza materială imprimată este proporțională cu presiunea aplicată, șocul aplicat nu a condus doar la o schimbare de paradigmă în ceea ce privește organizarea și funcționarea straturilor și structurilor sociale, ci a și modificat parametrii care fundamentează ordinea socială. Viteza materială cuantifică timpul de evoluție, necesar societății să se adapteze noului spectru strategic. Ca urmare a presiunii ridicate a șocului, societatea americană a fost nevoită să își remodeleze obiectivele strategice într-un timp relativ scurt. Această conduită a fost posibilă ca urmare a unor modificări substanțiale a țelurilor societății, prin identificarea unor noi forme de amenințare la adresa acesteia, a căror desfășurare a fost fundamentată pe fazele atacurilor teroriste care au generat șocul.

Ireversibilitatea, caracterizată prin *entropie*, denotă proprietatea unei transformări de a nu mai putea reveni la starea inițială și constituie o proprietate intrinsecă a șocului. Astfel, aplicarea unui șoc generează un val de schimbare în societate, a cărei reguli formatoare vor sălășlui în tiparul evenimentelor care i-au clătinat starea de echilibru. În urma evenimentelor teroriste, societatea americană a pornit pe o nouă cale, care a înlocuit ordinea convențională și care, la rândul ei, a devenit noul convențional, în care datele de intrare au fost actualizate din prisma factorilor declanșatori ai perturbațiilor.

Parametrii asociați evoluției unde de șoc fizice, extrapolați fazelor succesive ale șocului strategic, sunt asociați conceptului de securitate socială din perspectiva reverberațiilor care solicită fragilitatea determinată de reziliența și adaptabilitatea componentelor sociale. Securitatea reprezintă unul dintre pilonii pe care sunt fondate coeziunea și direcționalitatea socială. Șocul strategic are capacitatea de a scinda coeziunea și de a altera direcționalitatea manifestată la momentul aplicării acestuia. Una dintre perspectivele importante care rezultă din conceptul de securitate socială o constituie necesitatea asigurării unui climat de stabilitate pe care societatea să îl perceapă și în spectrul căruia să își fundamenteze relațiile în planurile orizontale și verticale. Cu toate acestea, o percepție socială avansată asupra stabilității poate influența gradul de adaptabilitate a societății, cu o consecință asupra augmentării sensibilității la stimuli externi ai căror amplitudini minime pentru inițierea unei reacții progresive urmează tipare degresive. Amplitudinea presiunii, variația densității, magnitudinea temperaturii și viteza imprimată în urma aplicării șocului strategic forțează redistribuirea

socială prin reglajul fin al măsurilor de securitate actualizate cu noile standarde determinate, modificarea organizațională, diminuarea densității sociale în spectrul de repartizare a consecințelor șocului, creșterea reactivității în rândul straturilor și structurilor societății și remodelarea obiectivelor strategice într-un timp relativ scurt pentru adaptarea la noul spectru strategic, măsuri al căror deziderat îl constituie reinstaurarea unei stări de stabilitate, traduse și interpretate în coeziune cu nivelul de securitate socială dobândit. Modelul organizării sociale din perspectiva asigurării stabilității și, implicit, a securității, este modificat ireversibil în urma șocului, ca urmare a nivelului ridicat al entropiei asociat acestuia. Tiparul evolutiv al securității sociale, determinat de aplicarea unui șoc strategic, este reprezentat mai degrabă de finalitatea implementării acelor schimbări sociale care anvelopează conceptul de securitate în raport cu reverberațiile care au periclitat starea de echilibru. Consecințele imediate, dependente și proporționale cu nivelul de fragilitate socială, oferă perspective limitate asupra propagării reverberațiilor șocului, fiind influențate de factori subiectivi care pot altera rezultatele și implicațiile finale corelate obiectiv naturii evenimentelor care au determinat apariția șocului strategic.

Concluzii

Securitatea socială denotă un deziderat al relațiilor și conduitei individuale și colective, care facilitează și optimizează buna desfășurare a evenimentelor sociale, cu implicații asupra nivelului progresului și evoluției societății. Premizele fundamentării conceptului de securitate socială sunt fondate pe necesitatea asigurării unei stări de stabilitate, cu un echilibru definit între factorii de intrare și cei de ieșire din straturile și organizațiile sociale considerate. În contextul actual, în care schimbarea este o certitudine, nivelul de adaptabilitate a societății la variația componentelor de intrare va modela evoluția stării de securitate socială, cel puțin la nivel local. Totodată, șocul strategic aplică, prin concept, o schimbare masivă care implică o schimbare de paradigmă asupra anvelopelor sociale, gradul de reziliență reprezentând principalul factor care determină magnitudinea prăpastiei dintre convențional și necesar.

În acord cu modelul de evoluție a undelor de șoc fizice, parametrii care caracterizează efectele propagării acestora pot determina nivelul de adaptabilitate și reziliență socială. Prin toate componentele sale, șocul strategic afectează măsura securității sociale și determină o actualizare a considerațiilor de securitate care au stat la baza ordinii sociale valabile până la momentul aplicării acestuia.

Șocul strategic reprezintă măsura prin care evenimente neconvenționale se suprapun gândirii și strategiei convenționale. Dinamica socială crescută, coroborată cu un nivel din ce în ce mai ridicat al cunoștințelor, cu efect asupra

conștientizării existenței unui număr sporit de amenințări potențiale, va genera, inevitabil, noi căi de manifestare a șocurilor strategice, chiar și asupra societăților care prezintă un nivel ridicat de adaptabilitate și reziliență. Astfel, tendințele sociale ar trebui îndreptate către modul de aplicare a unor măsuri cu rolul de a atenua efectele șocului, cu un spectru de aplicare mult mai larg decât cel al măsurilor de contracarare a șocurilor. În corelare cu aspectele care descriu evoluția undelor de șoc fizice, scăderea presiunii în spațiul social vulnerabil însoțită de o diminuare a perioadelor de comprimare și destindere socială din perspectiva propagării reverberațiilor induse va conduce la diminuarea impulsului manifestat și, în consecință, a capacității motrice a șocului de a altera constituența straturilor și structurilor sociale implicate.

Este dezirabil ca pregătirea socială în vederea contracarării și uniformizării răspunsului societății la șoc să pornească, în consecință, de la premisele asigurării, în condițiile respectării echilibrului, a unui climat social dinamic, cu bucle de feed-back actualizate modificărilor valorilor parametrilor de intrare, care va beneficia de posibilitatea adaptării circuitelor interne în funcție de parametrii șocului. Securitatea socială, proporțională cu nivelul de stabilitate, poate fi, astfel, menținută în intervalul optim prin diminuarea presiunii undelor absorbite și prin reducerea duratei de manifestare a reverberațiilor propagate și a temperaturii și vitezei materiale, având ca rezultat diminuarea entropiei, un parametru deosebit de important în cuantificarea gradului de ireversibilitate a fenomenelor induse de șoc.

Bibliografie

1. Anton, S. (2013). Conceptual insights of strategic shock and strategic surprise. *Strategic Impact*, 46, 58-67
2. Bhattacharjee, A., Higson, C., Holly, S., Kattuman, P. (2009). Macroeconomic instability and corporate failure: the role of the legal system. *Review of Law and Economics*, 5(1), 1-32
3. Engelen, A., Huesker, C., Rieger, V., Berg, V. (2024). Building a resilient organization through a pre-shock strategic emphasis on innovation. *Journal of Product Innovation Management*, 41, 36-61
4. Freier, N. (2008). Known Unknowns: Unconventional 'Strategic Shocks' in Defense Strategy Development, Strategic Studies Institute
5. Fukuyama, F. (2007). *Blindside. How to Anticipate Forcing Events and Wild Cards in Global Politics*, Brookings Institute Press
6. Goga, D.A., Orban, O. (1997). *Fabricația și proprietățile substanțelor explozive*, Editura Academiei Tehnice Militare
7. Koukakis, G. (2024). The evolution of the European Union Security Strategy: Towards the establishment of a European Army?. Center for International Strategic Analyses, Research Paper no. 105
8. Kuester, S.H. (2018). *Unwriting the Future: Decoding the next Strategic Shock*, United States Army War College

-
9. Lane, P.J. (2013). *Strategic Shock: Managing the Strategic Gap*, United States Army War College
 10. Nichols, T. (2017). *Death of Expertise*, Oxford University Press, USA
 11. Nielsen, J.N. (2011). Strategic Shock in North Africa, in *Grand strategy: the View from Oregon*
 12. Pashchenko, S., Porapakkarm, P. (2024). Accounting for social security claiming behavior. *International economic review*, 65(1), 505-545
 13. Sampler, J. (2015). *Bringing Strategy Back*, Jossey-Bass, Wiley&Sons
 14. Wispelaere, F., Vukorepa, I. (2023). The EU social security rules on posting: defining problems and potential solutions, *Research Handbook on European Social Security Law*, 225-251